

སློབ་ཚན་བཞི་པ། ཁེ་གྲོང་དང་། གཙཿག་ཆ།

CHAPTER 4: PROFIT, LOSS AND DISCOUNT

༤.༡ རོ་སློབ། Introduction

འཛིན་གྲ་དུག་པའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་བརྒྱ་ཆའི་ཚེ་ཐབས་སྟུང་དེ་ཁེ་དང་གྲོང་ཚེ་སྤངས་སྐོར་སྤངས་ཡོད། འཛིན་གྲ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འགོ་གྲོན་འཕར་མའི་དཀའ་ལྷོག་བསྐྱེད་ཏེ་ཁེ་གྲོང་གི་གོ་དོན་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་དེ་སྤངས་ཡོད། སློབ་ཚན་འདིའི་ནང་། ང་ཚོས་ཁེ་དང་གྲོང་གི་སྐོར་མང་ཚམ་སྤང་རྒྱ་དང་། ང་ཚོས་གཙཿག་ཆའི་ཚེ་བའི་གོ་དོན་ཡང་རོ་སློབ་བྱ་རྒྱ། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ལྷོག་སེལ་ཐབས་འགའ་བཅས་ལ་སློབ་སློབ་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

༤.༢ ཁེ་དང་གྲོང་། Profit and Loss

ཁེ་དང་གྲོང་ཞེས་པ་ནི་འཛིན་གྲ་གོང་མའི་སྐབས་ནས་ང་ཚོར་ཆ་རྒྱས་ཡོད། ཅ་དངོས་གང་ཞིག་གི་ཕྱིར་བཙོངས་རིན་གོང་(S.P.) དེ་མ་གཞན་རིན་གོང་(C.P.)ལས་ཆེ་བ་ན། ང་ཚོས་ཁེ་བྱུང་འདུག་ཟེར། ཕྱོགས་གཞན་ནས་བཤད་ན། གལ་ཏེ་ཅ་དངོས་ཀྱི་ཕྱིར་བཙོངས་རིན་གོང་(S.P.) དེ་མ་གཞན་རིན་གོང་(C.P.) ལས་ཆུང་བའི་སྐབས་སུ། ང་ཚོས་འདིར་གྲོང་བྱུང་འདུག་ཟེར། ང་ཚོས་ཁེ་དང་གྲོང་གི་འབྲེལ་བ་ཁ་གསལ་གཤམ་དུ་ཐོ་འགོད་བྱས་ཡོད།

༡) གལ་སྲིད་ཁེ་བཟང་ཐོབ་ཆོ་(S.P. > C.P.)

༡) $\text{ཁེ} = \text{S.P.} - \text{C.P.}$

༢) $\text{S.P.} = \text{ཁེ} + \text{C.P.}$

༣) $\text{C.P.} = \text{S.P.} - \text{ཁེ}$

༤) $\text{ཁེ} \% = \frac{\text{ཁེ}}{\text{C.P.}} \times 100$

༥) $\text{ཁེ} = \frac{\text{C.P.} \times \text{ཁེ} \%}{100}$ (གོང་གསལ་༤ པ་ལས་བྱུང་།)

༦) $\text{S.P.} = \text{C.P.} \times \left(\frac{100 + \text{Profit \%}}{100} \right)$ (གོང་གསལ་༣ པ་དང་༥ པ་ལས་བྱུང་།)

པ) $C.P. = \frac{100 \times S.P.}{100 + \text{Profit \%}}$ (གོང་གསལ་ལ་ བ་ལས་བྱུང་།)

ཁ) གལ་སྲིད་གྲོང་བྱུང་ཚོ། (S.P < C.P.)

༡) $\text{གྲོང} = C.P. - S.P.$

༢) $S.P. = C.P. - \text{གྲོང}$

༣) $C.P. = \text{གྲོང} + S.P.$

༤) $\text{གྲོང}\% = \frac{\text{གྲོང}}{C.P} \times 100$

༥) $\text{གྲོང} = \frac{C.P \times \text{གྲོང}\%}{100}$ (གོང་གསལ་ལ་ བ་ལས་བྱུང་།)

༦) $S.P. = C.P. \times \frac{100 - \text{གྲོང}\%}{100}$ (གོང་གསལ་ལ་ བ་དང་ལ་ བ་ལས་བྱུང་།)

༧) $C.P. = \frac{100 \times S.P.}{100 - \text{གྲོང}\%}$ (གོང་གསལ་ལ་ བ་ལས་བྱུང་།)

འགྲོ་གྲོན་འཕར་མ་བདེ་ལ་སྒྲ་དང་། བཟོ་བཅོས་འགྲོ་གྲོན་ལྟ་བུ་ནི་མ་གནས་C.P ནང་ཉག་ཏུ་བྲེ་དགོས་པ་སེམས་ལ་ཟུངས། ད་ཆ་ང་ཚོ་ཞི་གྲོང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩིས་དཔེ་འགར་འདུག་ཏུ།

རྩིས་དཔེ། 1.

ཡོན་ཏན་གྱིས་ཚ་ལུ་མ་རེར་སྒོར་2 རེ་སྤྲད་དེ་ཚ་ལུ་མ་120 ཉོས་པ་རེད། ཞིས་ཚ་ལུ་མ་རེར་སྒོར་2.50 བྱས་ཏེ་བརྒྱ་ཆ་60 བཅོངས་པ་དང་། ལྷག་ལུས་རྣམས་ཚ་ལུ་མ་རེར་སྒོར་2 ལ་བཅོངས་པ་རེད། དེས་ན་ཞིང་ལ་ཞི་བཟང་བརྒྱ་ཆ་ག་ཚོ་ད་བྱུང་ཡོད་དམ།

ལན། ཚ་ལུ་མ་120 ཡི་C.P = $\text{སྒོར} 2 \times 120 = \text{སྒོར} 240$

ཚ་ལུ་མ་ 120 ཡི་བརྒྱ་ཆ་ 60 = $\quad \times 120 = \text{ཚ་ལུ་མ} 72$

ད་ལྟ་ཤེས་གསལ་ལ། ཚ་ལུ་མ་ 72 གྱི་S.P = $\text{སྒོར} 2.50 \times 72 = \text{སྒོར} 180$ དང་། ཚ་ལུ་མ་120 - 72 འཕྲེན

པའི་ལྷག་མ་ཚ་ལུ་མ་48 གྲི་S.P བེ་ = $2 \times 48 =$ སྒོར་96 རེད།

དེར་བཏེན། ཚ་ལུ་མ་120 ཡི་ S.P. = སྒོར་180 + སྒོར་96 = སྒོར་276

དེར་བཏེན། ཁེ་ = S.P - C.P. = སྒོར་ (276 - 240) = སྒོར་36

དེས་ན། ཁེ་% = $\frac{36}{100} \times 100 = 15\%$ ཡིན་པས། ཡོན་ཏན་གྲིའི་བཟང་ནི་བརྒྱ་ཆ་15% ཡིན།

ཕྱི་མ་དཔེ། 2. སུ་ཚོགས་ཀྱིས་ཏཱ་རེར་སྒོར་20000 གྲུང་དེ་ཏཱ་གཉིས་ཉེས་པ་དང་། ཏཱ་གཉིས་ཁེ་15% ཐོག་བཙུངས་ཡོད་ཀྱང་། བྱོན་སྒོར་1800 གྲིང་གུད་བྱུང་ཡོད་པས། ཏཱ་གཉིས་དེའི་ཕྱིར་བཙུངས་རིན་གོང་གཞོན་ཡིན་ནམ།

ལན།

ཏཱ་གཉིས་ཀྱི་བྱོན་བཙོམས་མ་གནས་ = $2 \times$ སྒོར་20000 = སྒོར་40000 རེད།

བྱོན་བཙོམས་ཕྱིར་བཙུངས་རིན་གོང་ = སྒོར་40000 - སྒོར་1800 = སྒོར་38200 (1)

$$\left(\frac{100 + \text{Profit}\%}{100} \right)$$

$$\begin{aligned} \text{ཏཱ་དང་པོའི་བཟང་15\% ལ་བཙུངས་པ་དེའི་ S.P.} &= \text{C.P.} \left[\right. \\ &= \text{སྒོར་20000} && (2) \\ &= \text{སྒོར་23000} \end{aligned}$$

དེར་བཏེན། ཏཱ་གཉིས་པའི་S.P. = སྒོར་38200 - སྒོར་23000 (1) དང་(2) ལས།
= སྒོར་15200

དེར་བཏེན། ཏཱ་གཉིས་པའི་ཕྱིར་བཙུངས་རིན་གོང་ནི་སྒོར་15200 རེད།

ཕྱི་མ་དཔེ། 3. དབྱངས་སྤྱིད་ཀྱིས་བྱ་མོ་144 བཙུངས་སྐབས། བྱ་མོ་6 བྱི་ཕྱིར་བཙུངས་རིན་གོང་ཐོག་གྲིང་གུད་ཐེབས་ཡོད་པས། ཁེ་མེད་གྲིང་གུད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ཚོལ།

ལན། བྱ་མོ་རེའི་S.P. = སྒོར་1 ཡིན་པར་ཚུལ་ལོག

དེ་ཏཱ་ན། བྱ་མོ་144ཡི་S.P. བེ་སྒོར་144 ཡིན།

དེས་ན། བྱ་མོ་144 ཡི་S.P. = སྒོར་144 དང་། གྲིང་= བྱ་མོ་6 བྱི་S.P. = སྒོར་6 \times 1 = སྒོར་6 རེད།

དེར་བཞེན། བུ་མོ་144 ཡི་C.P. = S.P. + གྲུང་= སྒོར་144 + སྒོར་6 = སྒོར་150

$$\text{དེས་ན། གྲུང་\% = \frac{\text{གྲུང}}{\text{C.P.}} \times 100 = \frac{6}{150} \times 100 = 4\%$$

དེར་བཞེན། དབྱངས་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུང་ནི་4% རེད།

ཕྱིས་དཔེ། 4. རིང་པ་ཞིག་གིས་སྒང་རེར་སྒོར་18000 བུས་ཏེ་སྒང་གཉིས་བཅོངས་ཡོད། སྒང་གཅིག་ལས་ཁོ་བཟང་

20% དང་། གཞན་དེ་ལས་གྲུང་20% བྱང་ཡོད་པས། ཁོ་པར་བྱིན་བརྩིས་ཁོ་གྲུང་ཇི་བྱང་ཚོལ།

ལན།

$$\text{སྒང་དང་པོའི་S.P. = སྒོར་18000}$$

$$\text{ཁོ་} = 20\% \quad \text{དེར་བཞེན། C.P.} = \frac{100 \times \text{S.P.}}{100 + \text{ཁོ} \%}$$

$$= \text{སྒོར་} \frac{100 \times 1800}{100 + 20} = \text{སྒོར་} 15000 \quad (1)$$

$$\text{སྒང་གཉིས་པོའི་S.P. = སྒོར་18000}$$

$$\text{གྲུང་} = 20\%$$

$$\text{དེར་བཞེན། C.P.} = \frac{100 \times \text{S.P.}}{100 - \text{གྲུང}\%} = \text{སྒོར་} \quad = \text{སྒོར་} 22500 \quad (2)$$

$$\text{ད་ལྟོ་བྱིན་བརྩིས་མ་གནས་ནི། C.P.} = \text{སྒོར་} 15000 + \text{སྒོར་} 22500 = \text{སྒོར་} 37500 \quad (1) \text{དང་(2) ལས།}$$

$$\text{བྱིན་བརྩིས་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་། S.P.} = 2 \times \text{སྒོར་} 18000 = \text{སྒོར་} 36000$$

དེར་བཞེན།

$$\text{གྲུང་} = \text{C.P.} - \text{S.P.}$$

$$= \text{སྒོར་} 37500 - \text{སྒོར་} 36000$$

$$= \text{སྒོར་} 1500$$

སློབ་ཚན། 4.1

- ༡། ཚོང་པ་ཞིག་གིས་མལ་གཟན་རེ་ལ་སྒོར་2000 རེ་སྤྲད་དེ་མལ་གཟན་100ཉོས་པ་རེད། དེ་དག་ལས་10སྒྲིན་ཅན་ཡིན་པས་རེ་རེར་སྒོར་1200བྲས་ཏེ་བཅོང་ཞིང། ཁོ་པར་མལ་གཟན་ཡོངས་རྫོགས་ནས་ཁོ་བཟང་བརྒྱ་ཆ་14 ཐོབ་འདོད་ཡོད་པས། རྩལ་ལུས་མལ་གཟན་རྣམས་རེན་གོང་ག་ཚོད་བྲས་ཏེ་ཚོང་དགོས་ཀྱི་རེད་དམ།
- ༢། དབང་མོ་དང་པ་སངས་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཏེ་རེར་གོང་ཚད་གཅིག་པ་བྲས་ཏེ་ཉོས་ཡོད། དབང་མོས་སྒོར་14880ལ་བཅོངས་པས་གྲིང་གཏུ་7% བྱུང་པ་དང་། པ་སངས་ཀྱིས་ཁོང་གི་མ་ཏེ་ཁོ་བཟང་བརྒྱ་ཆ་5% རྒྱངས་ཏེ་ཚོང་འདོད་ཡོད་པས། པ་སངས་ཀྱིས་མ་ཏེ་དེ་རེན་གོང་ག་ཚོད་བྲས་ཏེ་ཚོང་དགོས་སམ།
- ༣། རོར་བུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་རམ་རེ་ལ་སྒོར་48 སྤྲད་དེ་ཀྱུ་ལུ་60 kg ཉོས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཀྱུ་ལུ་70% ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་རམ་རེར་སྒོར་60 བྲས་ཏེ་བཅོངས་པ་དང་། རྩལ་ལུས་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་རམ་རེར་སྒོར་35 བྲས་ཏེ་བཅོངས་ཡོད་པས། རོར་བུ་ལ་ཁྱིན་བཅོངས་ཁེ་གྲིང་ཇི་བྱུང་ཚོལ།
- ༤། གསེར་བཟོ་ཞིག་གིས་རྗེ་བས་ཚོང་པ་ཞིག་གི་ལག་ནས་གསེར་100 g ལ་སྒོར་54000 སྤྲད་དེ་ཉོས་པ་དང་། དེ་ཁོ་བཟང་10% ཐོབ་བཅོངས་ཡོད་པ་རེད།
 - ༡། གསེར་བཟོ་བའི་གསེར་10 kg ཡི་ཕྱིར་བཅོངས་རེན་གོང་ཚོལ།
 - ༢། གལ་ཏེ་རྗེ་བས་ཚོང་མཁན་ལ་ཁོ་8% རག་པ་ཡིན་ན། ཁོའི་གསེར་10g གྱི་མ་གནས་ག་ཚོད་རེད།
- ༥། ཐུབ་བརྟན་གྱིས་གོ་ཀྱན་ཏལ་གཅིག་ལ་སྒོར་924 བྲས་ཏེ་བཅོངས་ཏེ། ཁོ་བཟང་12% ཐོབ་ཡོད། གོང་ཚད་དེ་རང་ལ་འབྲས་ཀྱན་ཏལ་གཅིག་བཅོངས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་པར་གྲིང་12% རག་གི་ཡོད་པ་རེད།
 - ༡། གོ་ལོ་མ་གནས་ཚོལ།
 - ༢། འབྲས་ཀྱི་མ་གནས་ཚོལ།
 - ༣། ཚོང་ལས་ཡོངས་ཀྱི་ཁེ་གྲིང་ཇི་བྱུང་གི་བརྒྱ་ཆ་ཚོལ།
- ༦། ཚོང་པ་ཞིག་གིས་འཁོར་གསུམ་རྒྱུ་འཁོར་ཁོ་བཟང་16% རེ་རྒྱངས་ཏེ་བཅོངས་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་སྒོར་100 མང་བ་བཅོངས་ཡོད་ན་ཁོ་བཟང་20% བྱུང་གི་ཡོད། འཁོར་གསུམ་རྒྱུ་འཁོར་དེའི་མ་གནས་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།

(བད་རྩོན། C.P. སྒོར་100 ཡིན་པར་ཆ་ཞོག ཕྱིར་བཅོང་རེན་གོང་གཉིས་ཀྱི་ཏེ་བག་ནི་སྒོར་(120 - 116) = སྒོར་4 ཐོགས་རེད།)

- 21) གཤམ་ཕྱུང་བྱུང་གིས་སྒྲིབ་2700 སྤྱད་དེ་རྒྱུང་འཕྲིན་འཕྲུལ་ཆས་ཤིག་ཉིས་རྗེས་དེའི་བཟོ་བཅོས་ཆེད་སྒྲིབ་300 བཏང་ཡོད། ཁོ་པས་རྒྱུང་འཕྲིན་འཕྲུལ་ཆས་དེ་ཁོ་བཟང་25% གྲངས་ཏེ་དོན་གྲུབ་ལ་བཅོངས་པ་དང་། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་བསོད་ནམས་ལ་གྲོང་གུད་10% བྱུང་བཅོངས་པ་རེད། དེས་ན།
 - ཀ) དོན་གྲུབ་ལ་མ་གནས་གང་གནས་སམ།
 - ཁ) བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་གནས་གང་རེད་དམ།
- 22) ཡུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྒྲིབ་120000 ཡིས་ཚོག་ཅེ་20 ཉིས་པ་དང་། དེ་དག་ཕྱིར་བཅོངས་ཏེ་ཚོག་ཅེ་4 ཡི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་དང་མཉམ་པའི་ཁོ་བཟང་གྲངས་ཡོད་པས། ཞལ་ལག་ཚོག་ཅེ་རེའི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་ཚོལ།
- 23) ཉི་མས་ས་ཆ་དུམ་བུ་ཞིག་ལྷ་བར་ཁོ་བཟང་20% གྲངས་ཏེ་བཅོངས་པ་རེད། ལྷ་བས་མིག་དམར་ལ་ཁོ་བཟང་10% གྲངས་ཏེ་བཅོངས་ཡོད་པ་དང་། མིག་དམར་གྱིས་ས་ཆ་དེར་སྒྲིབ་330000 སྤྱད་ཡོད་པས། ཉི་མའི་ས་ཆ་དུམ་བུ་དེའི་མ་གནས་གཞི་རེད་དམ།
- 24) ཚོང་པ་ཞིག་གིས་སྒྲིབ་གི་ཤེལ་དོག་རེར་སྒྲིབ་10 རེ་སྤྱད་དེ་ཤེལ་དོག་250 ཉིས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཤེལ་དོག་12 འཚོགས་ཟེན་པ་དང་། དེ་མིན་གཞན་ནམས་ཤེལ་དོག་རེར་སྒྲིབ་12 བྱས་ཏེ་བཅོངས་ཡོད་པས། རྒྱུ་བཅོངས་ཚོང་པའི་ཁོ་གྲོང་གི་བརྒྱ་ཆ་གཞི་ཡིན་ནམ།
- 25) རྩོད་ཐུང་གཉིས་ཡོད་པ་ཁོ་བཟང་4% དང་5% ལ་བཅོངས་པས། ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་ལ་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་6 བྱུང་ཡོད། དེས་ན། ཀ) རྩོད་ཐུང་གི་མ་གནས་ཚོལ། ཁ) རྩོད་ཐུང་གི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་གཉིས་ཚོལ།
- 26) ལྷ་མོས་སྒྲིབ་800 སྤྱད་དེ་བྱ་མོ་100 ཉིས་པ་དང་། དེ་ནང་ནས་20 ཁོ་བཟང་5% གྲངས་ཏེ་བཅོངས་ཡོད། རྒྱུ་ཡོངས་སྤྱེལ་བཟང་20% འཛོལ་པར་ཁོ་མོས་བྱ་མོ་ལྷག་མ་ནམས་ལ་ཁོ་བརྒྱ་ཆ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཅོང་དགོས་སམ།
- 27) ཀར་(བྱི་རིལ་) 11 ལ་སྒྲིབ་10 སྤྱད་དེ་ཉིས་པ་དང་། དེ་དང་གྲངས་མཚུངས་ཀར་9 རེར་སྒྲིབ་10 སྤྱད་དེ་ཉིས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཀར་ཚང་མར་སྒྲིབ་གཅིག་རེ་བྱས་ཏེ་བཅོངས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་གྲོང་གི་བརྒྱ་ཆ་གཞི་ཡིན་ནམ།
(བད་རྩོན། ཀར་ཉིས་པའི་གྲངས་ནི་11 དང་9 ཡི་སྤྱིའི་ཐུབ་གྲངས་རྒྱུང་གིས་གྲངས་བར་བྱ།)
- 28) དཔལ་མོས་སྐྱུ་གུ་ཏར་ཚན་16 ཉིས་ཏེ་དེ་དག་སྐྱུ་གུ་8 ཀྱི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་དང་མཉམ་པའི་གྲོང་གུད་ཕྱི་ལོ་སྤྱོད་བཅོངས་ཡོད། དེས་ན།
 - ཀ) ཁོ་མོའི་གྲོང་གི་བརྒྱ་ཆ་ཚོལ།
 - ཁ) གལ་ཏེ་སྐྱུ་གུ་ཏར་ཚན་16 སྒྲིབ་576 བྱས་ཏེ་ཉིས་ཡོད་ན། སྐྱུ་གུ་ཏར་ཚན་གཅིག་གི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་ཚོལ།

༡༥། སློབ་མས་རྒྱུ་འཁོར་གཉིས་ལ་སྒོར་3605 སྲུང་དེ་ཉོས་པ་རེད། ཁོ་མོས་གཅིག་མི་ཁེ་བཟང་15% དང་གཞན་དེ་སྲོལ་གྲང་9% བྱས་ཏེ་བཙོངས་པ་རེད། སློབ་མ་ལ་རྒྱུ་འཁོར་དེ་གཉིས་དུལ་འཁོར་མཉམ་པ་ཐོབ་ཡོད་ན་རྒྱུ་འཁོར་དེ་གཉིས་ གྱི་མ་གནས་ཚོལ།

(བདེ་ཉེན། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འཁོར་དང་པོའི་མ་གནས་= སྒོར་ x ཡིན་ན་རྒྱུ་འཁོར་གཉིས་པོའི་མ་གནས་སྒོར་(3605 - x) རེད།)

༤.༧ གཙམ་ཆ། Discount

ང་ཚོས་དུས་རྒྱུན། ཅ་དངོས་ཉོ་ཚོང་གི་ལས་ཀ་དེ་ལས་སྒྲིབ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣམ་ནའང་དོན་དངོས་སུ་དེ་འདྲ་མིན། ཚོང་པས་ཁེ་བཟང་གང་མང་མང་ལེན་འདོད་ཡོད་ལ། ཉོ་མཁན་གྱིས་ཀྱང་གོང་ཚད་གང་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཅ་དངོས་དེ་ཉོ་འདོད་ཡོད། དེར་བརྟེན། ཚོང་པས་ཅ་དངོས་ཉོ་མཁན་ནམས་ཀྱི་ཡིད་འགྲུགས་པའི་བྱེད་ཐབས་སྣ་ཚོགས་སྤེལ་གྱི་ཡོད། དུལ་རྗེས་སུ་སྲོད་རྒྱུར་བཞག་སྟེ་བཙོངས་པ་དེ་ཡང་བྱེད་ཐབས་དེ་ཚོའི་གསལ་ཤིག་རེད། འོན་ཀྱང་། ཚོང་པས་ཚོང་ཟོག་བཙོང་སྐབས་དུལ་ལག་ཐོག་ནས་ལེན་པའི་འདུན་པ་ཡོད་ལྟར། ཁོང་ཚོས་ཉོ་མཁན་ཚོར་ལེགས་སྐྱེས་སམ་ཆག་ཡང་རིགས་འགའ་ཡང་སྲོད་གྱི་ཡོད། ལེགས་སྐྱེས་ནི་ཉོ་མཁན་ཚོར་ཅ་དངོས་ནམས་གོང་ཚད་རྒྱུ་བར་ཐོབ་སོང་སྣམ་པའི་བསམ་བློ་འཁོར་པའི་ཚེད་སྲུང་པ་ཞིག་རེད། ཚོང་པས་ཉོ་མཁན་ཚོར་ལེགས་སྐྱེས་ནམས་པ་སྣ་ཚོགས་སྲོད་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན། སྲོད་རང་གིས་གཤམ་གསལ་ལྟ་བུའི་ཚོག་ཟོག་དེའི་བསྐྱགས་མཐོང་ཡོད་གྱི་རེད།

- 1kg ཡི་མ་གནས་ལ་ཁྲུས་རྩིས་1100g རག་གི་རེད།
- 500g གྱི་རྩ་ཐུམ་བུ་རེའི་མཉམ་དུ་རྩ་ཐོར་རེ་རིན་མེད་དུ་སྲོད་རྒྱ།
- དངོས་ཆས་ཚང་མར་དུས་རྒྱུན་སྐབས་10% གཙམ་ཆ་བྱས་ཡོད།

དེར་བརྟེན། སྐབས་རེར་ཚོང་པས་ཅ་དངོས་ཀྱི་རིན་འབབ་ཡིན་ཁྲུས་བྱེད་པ་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ལས་ཆག་ཡང་བཏང་སྟེ་ཉོ་མཁན་ལ་ལེགས་སྐྱེས་སྟེར་གྱི་ཡོད། རིན་གོང་འདི་ལ་ཅ་དངོས་ཀྱི་**ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་**(Market Price) དང་། ཡང་ན་**ཐོག་འཁུར་གོང་ཚད་**(List Price)ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། གོང་ཚད་ཆག་ཡང་བཏང་བ་དེ་ལ་**གཙམ་ཆ་**(Discount) བཏང་ཟེར་གྱི་ཡོད། ཉོ་མཁན་གྱིས་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་དང་གཙམ་ཆ་འདི་དེ་བག་སྲོད་གྱི་ཡོད། ཚོག་གཞན་གྱིས་བཤད་ན། (ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ - གཙམ་ཆ) བེ་ཉོ་མཁན་གྱིས་དངོས་སུ་སྲུང་པ་དེ་རེད། དེར་བརྟེན། དུལ་འཁོར་འདི་ནི་ཅ་དངོས་དེའི་ཕྱིར་བཙོངས་

འཛིན་གྲོང་འཛིན། དེར་བཞེན།

$$\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང} = \text{M.P.} - \text{S.P.} \tag{1}$$

$$\text{མ་ཟངས། གཅོད་ཀྱི་ཆུང་ཚད་གཞི་ = གཅོད་ཀྱི་ཆུང}\% = \frac{\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང}}{\text{M.P.}} \times 100 \tag{2}$$

$$\text{S.P.} = \text{M.P.} - \text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང} \tag{1} \text{ རོ་ལས་ཀྱི་ཆུང}$$

$$\text{དེར་བཞེན་ S.P.} = \text{M.P.} - \frac{\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང}\% \times \text{M.P.}}{100} \tag{2} \text{ རོ་ལས་ཀྱི་ཆུང}$$

$$\text{ཡང་ན། S.P.} = \text{M.P.} \times \left(1 - \frac{\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང}\%}{100} \right)$$

$$\text{ཡང་ན། S.P.} = \text{M.P.} \times \frac{100 - \text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང}\%}{100} \tag{3}$$

$$\text{(3) རོ་ལས་ཀྱི་ཆུང་ཚོས་ལས་སྒྲིག་པོར་འབྲི་བྱུང་བ་ནི། M.P.} = \frac{100 \times \text{S.P.}}{100 - \text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང}\%} \tag{4}$$

ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཕྱིས་དཔེ་འགའ་ལ་བཞེན་ནས་དེ་ལྷགས་འགྲེལ་བཟོ་དེ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

ཕྱིས་དཔེ། 5. དེབ་ཅིག་གི་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སྒྲོར་30 ཡིན་པ་དང་། དེབ་དེ་15% གཅོད་ཀྱི་ཆུང་བྱས་ཏེ་བཙོངས་པས།

དེབ་དེར་གཅོད་ཀྱི་ཆུང་ག་ཚོད་སྒྲུབ་པ་དང་དེའི་ཕྱིར་བཙོངས་འཛིན་གྲོང་ཚོལ།

ལན།

$$\text{དེབ་ཀྱི་M.P.} = \text{སྒྲོར་30}$$

$$\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང་ཚད} = 15\%$$

$$\text{གཅོད་ཀྱི་ཆུང་སྒྲུབ་པ} = \text{སྒྲོར་30 ཡི་15\%}$$

$$= \text{སྒྲོར་30} \times 15\% = \text{སྒྲོར་4.50}$$

$$\therefore \text{དེབ་ཀྱི་S.P.} = \text{སྒྲོར་30} - \text{སྒྲོར་4.50} = \text{སྒྲོར་25.50}$$

ཕྱི་ས་དཔེ། 6. འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སྒོར་1200 ཡིན་པའི་ཚོགས་ཚུ་ཞིག་སྒོར་1100 ལ་བཅོངས་ཡོད་ན། ཚོགས་ཚུ་དེའི་གཙམ་ཆ་

ཆ་གཙམ་ཆའི་ཡིན་ནམ།

ལན།

$$M.P. = \text{སྒོར} \cdot 1200$$

$$S.P. = \text{སྒོར} \cdot 1100$$

$$\text{གཙམ་ཆ} = \text{སྒོར} \cdot 1200 - \text{སྒོར} \cdot 1100 = \text{སྒོར} \cdot 100$$

$$\text{གཙམ་ཆའི་ཚད} = \frac{\text{གཙམ་ཆ}}{M.P.} \times 100\%$$

$$= \frac{100}{1200} \times 100\% = 8\frac{1}{3}\%$$

ཕྱི་ས་དཔེ། 7. རྫོང་ཕུང་ཞིག་འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ལས་15% གཙམ་ཆ་བྲམ་ཏེ་སྒོར་442 ལ་བཅོངས་ཡོད་ན། རྫོང་ཕུང་དེའི་འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ཚོ་ལ།

ཕུང་དེའི་འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ཚོ་ལ།

ལན།

$$M.P. \text{ སྒོར } x \text{ ཡིན་པར་ཆ་ཞིག}$$

$$\therefore \text{གཙམ་ཆ} = \text{སྒོར} \cdot x \text{ ཡི་ } 15\%$$

$$= \text{སྒོར} \cdot x \times \frac{15}{100} = \text{སྒོར} \cdot \frac{3x}{20}$$

$$\therefore S.P. = \text{སྒོར} \cdot (x - \frac{3x}{20}) = \frac{17x}{20}$$

$$\text{ཆ་རྒྱུན་གཞིར་བཟུང་གིས་ } \frac{17x}{20} = 442$$

$$\text{ཡང་ན། } x = \frac{442 \times 20}{17} = 520$$

དེར་བརྟེན། རྫོང་ཕུང་གི་འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སྒོར་520 རེད།

ཕྱི་ས་དཔེ། 8. ཚོང་པ་ཞིག་གིས་ཚོང་ཟོག་རྒྱུ་ལས་10% དམིགས་བསལ་གཙམ་ཆ་བྲམ་རྗེས་ད་དུང་ལེ་བཟང་26% ལེན་

བྲམ་གྱི་ཡོད་ན། འབྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སྒོར་1120 ཡིན་པའི་རྩམ་ཆ་གཙམ་ཆ་གཞི་མ་གཞིས་གཙམ་ཆའི་གཙམ་ཆ་གྱི་

ཡོད་དམ།

ལན།

$$M.P. = \text{སློབ་}1120$$

$$\text{གཙམ་ཆ་ཚེ་ཚད་} = 10\%$$

$$\text{གཙམ་ཆ་སྐྱད་པ་} = \text{སློབ་} \times 1120 = \text{སློབ་}112$$

$$\therefore \text{ལྷན་ཆ་གཅིག་གི་} S.P = \text{སློབ་}(1120 - 112) = \text{སློབ་}1008$$

$$\text{ཚོང་པའི་ཁེ་ལོ་} \% = 26$$

$$\text{དེར་བརྟེན།} \quad C.P. = \frac{100 \times S.P}{100 + \text{ཁེ་ལོ་}$$

$$=$$

$$= \text{སློབ་}800$$

དེར་བརྟེན། ལྷན་ཆ་གཅིག་གི་མ་གནས་སློབ་800 རེད།

ཕྱི་ས་དཔེ།9.

བདེ་སྐྱེད་དང་མཚོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གྲོན་ཆས་ཚོང་ཁང་རེ་བཟུང་ཡོད། ཁོང་ཚོས་གྲོན་ཆས་ལ་12.5% གཙམ་ཆ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འདྲེས་ཁེ་ལོ་10% ཐོབ་པའི་ཁྲིམ་རའི་གོང་ཚད་རྒྱག་གི་ཡོད། སློབ་1470 གནས་པའི་སློད་ཐུང་ཞིག་ལ་ཁྲིམ་རའི་གོང་ཚད་གང་རྒྱག་དགོས་སམ།

ལན།

$$\text{སློད་ཐུང་གི་} C.P. = \text{སློབ་}1470$$

$$\text{ཁེ་ལོ་} = \text{སློབ་}1470 \text{ ཡི་}10\%$$

$$= \text{སློབ་}1470 \times \quad = \text{སློབ་}147$$

$$\therefore \text{སློད་ཐུང་གི་} S.P = \text{སློབ་}(1470 + 147) = \text{སློབ་}1617$$

$$\text{ཁྲིམ་རའི་གོང་ཚད་སློབ་}100 \text{ ཡིན་པར་ཆ་ཞིག}$$

$$\text{དེ་ནས་གཙམ་ཆ་} = \text{སློབ་}100 \text{ ཡི་}12.5\%$$

$$= \text{སྒོར}'12.50$$

$$\text{S.P.} = \text{སྒོར}'(100 - 12.50) = \text{སྒོར}'87.50$$

གལ་ཏེ་S.P. སྒོར}'87.50 ཡིན་ན། M.P. = སྒོར}'100 རེད།

གལ་ཏེ་S.P. སྒོར}'1617 ཡིན་ན།

$$\text{M.P.} = \text{སྒོར}' \quad \times 1617$$

$$= \text{སྒོར}'1848$$

དེས་ན། རྫོད་ཐུང་ལ་སྤྲོམ་རེའི་ལོང་ཚད་སྒོར}'1848 རྒྱག་དགོས།

M.P. ཚད་ཐབས་ལམ་གཞན་ཞིག་ནི།

སྤྲོམ་རེའི་ལོང་ཚད་སྒོར}' x ཡིན་པར་ཆ་ཞིག་

$$\text{ང་ཚོར་} \quad \text{M.P.} = \frac{100 \times \text{S.P.}}{100 - \text{གཙམ་ཆའི}\%}$$

(༩) པ་ལས།

~~160000~~617
8888 125

ཡང་ན། $x = \quad = \quad = 1848$

དེར་བརྟེན། རྫོད་ཐུང་དེར་སྤྲོམ་རེའི་ལོང་ཚད་སྒོར}'1848 རྒྱག་དགོས།

2
×
÷
—

སློབ་ཚན།4.2

1) S.P. ཚོལ།

ཀ) M.P. = སློབ་ 320 དང་། གཤམ་གཤམ་ = 12.5% སྐབས།

ཁ) M.P. = སློབ་ 990 དང་། གཤམ་གཤམ་ = 10% སྐབས།

2) གཤམ་གཤམ་ཚེ་ཚད་ཚོལ།

ཀ) M.P. = སློབ་ 250 དང་། S.P. = སློབ་ 235 སྐབས།

ཁ) M.P. = སློབ་ 1880 དང་། S.P. = སློབ་ 1504 སྐབས།

3) M.P. ཚོལ།

ཀ) S.P. = སློབ་ 1920 དང་། གཤམ་གཤམ་ = 4% སྐབས།

ཁ) S.P. = སློབ་ 2970 དང་། གཤམ་གཤམ་ = 1% སྐབས།

4) འཚོམ་འཁོར་ཞིག་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ལས་3% གཤམ་གཤམ་བྱེད་ཀྱི་ཡིད། འཚོམ་འཁོར་དེའི་གཏན་འབེབས་སློབ་1300 ཡིན་ན། ཉོ་མཁན་གྱིས་དངུལ་རྒྱུ་གཤམ་གཤམ་སློབ་ཀྱི་ལེན་དམ།

5) རྒྱག་རྒྱག་གི་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སློབ་35000 ཡིན་པ་དེ། 8% གཤམ་གཤམ་བྱས་ཏེ་འཚོང་རྒྱ་ཡིན་ན། རྒྱག་རྒྱག་གི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་ཚོལ།

6) ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་སློབ་1500 ཡིན་པའི་ཚོག་ཅེ་ཞིག་གཤམ་གཤམ་བྱས་མེས་སློབ་1080 ལ་འཚོང་རྒྱ་ཡིན་ན། ཚོག་ཅེ་དེའི་གཤམ་གཤམ་ཚེ་ཚད་ཚོལ།

7) མཚོན་གཤམ་ཞིག་5% གཤམ་གཤམ་བྱས་ཏེ་སློབ་5225 ལ་འཚོང་རྒྱ་ཡིན་ན། མཚོན་གཤམ་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ཚོལ།

8) ཚོན་གཤམ་ལས་རྒྱ་ཚོན་འཁོར་ལེ་ཞིག་ལ་20% གཤམ་གཤམ་བྱས་ཏེ་ཉོ་མཁན་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་གོང་ཚད་ཐོག་གཞན་ལ་བཅོངས་

ཡོད་པས། ཚོད་གའ་ལ་ཐོབ་པའི་ཁེ་བཟང་གི་བརྒྱ་ཆ་ཚོལ།

- ༧། ཚོང་པ་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས་རང་གི་ཅ་དངོས་ཀྱི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་ལས་གཙམ་ཆ་10% བྱས་ཀྱང་ད་དུང་ཁེ་བཟང་25% ཐོབ་ཡོད་པས། ཁོའི་ཚོང་ཐོག་ལས་རྒྱུང་འཁོར་ཞིག་གི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་སྒོར་1250 ཅན་དེར་མ་གནས་གཚོད་གནས་ཡོད་དམ།
- ༡༠ གཡུ་སྒྲོན་གྱིས་ཅ་དངོས་ཀྱི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་ལས་གཙམ་ཆ་4% བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འང་ཁེ་བཟང་20% ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། རྫོང་ཐུང་ཞིག་གི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་སྒོར་850 ཅན་དེའི་མ་གནས་གཚོད་གནས་ཡོད་དམ།
- ༡༡ མ་གནས་སྒོར་918 གནས་པའི་ཅ་དངོས་དེ་གཙམ་ཆ་15% བྱས་རྗེས་སུ་འང་ཁེ་བཟང་20% ཐོབ་པར་ཚོང་པས་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་གང་རྒྱག་དགོས་སམ།
- ༡༣ མ་གནས་སྒོར་2200 ཡིན་པའི་ཕྱོན་གོས་དེ་གཙམ་ཆ་12% བྱས་རྗེས། ཁེ་བཟང་26% འཐོབ་པར་ཕྱོན་གོས་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་གཚོད་རྒྱག་དགོས་སམ།
- ༡༩ ཀར་འཁོར་ཚོང་མཁན་ཞིག་གིས་ཀར་འཁོར་རྣམས་25% གཙམ་ཆ་བྱས་ནས་བཙོངས་རྗེས་སུ་འང་ཁེ་བཟང་20% ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་ཀར་འཁོར་རེ་ལས་ཁེ་བཟང་སྒོར་360 ཐོབ་ཆེ་ཀར་འཁོར་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་དང་མ་གནས་ཚོལ།
- ༡༫ མ་གནས་སྒོར་1200 ཡིན་པའི་ལྷ་མ་ཆ་གཅིག་ལ་གཙམ་ཆ་12% བྱས་རྗེས་སུ་འང་ཁེ་བཟང་12% ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པས། དེའི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་གཚོད་རེད་དམ།
- ༡༧ ཚན་རིག་ཡི་ཆས་ཚོང་འགྲེམས་པས་ཡི་ཆས་ཀྱི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་20% གཙམ་ཆ་བྱས་ཀྱང་ད་དུང་ཁེ་བཟང་25% ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡི་ཆས་བཙོངས་ཏེ་ཁེ་བཟང་སྒོར་150 བྱུང་ཡོད་ན་ཡི་ཆས་དེའི་ཁྲིམ་རེའི་ལོང་ཚད་གཚོད་རེད་དམ།

དྲན་གསེབ་གྲིས།

༡། བེ་གྲོང་བའི་སྐབས་སུ་ $S.P. = C.P. \times$

$$C.P. = \left(\frac{100 \times S.P.}{100 + \text{Profit}\%} \right)$$

༢། བེ་གྲོང་བའི་སྐབས་སུ། $S.P. = C.P. \times \left(\frac{100 - \text{loss}\%}{100} \right)$

$$C.P. = \left(\frac{100 \times S.P.}{100 - \text{loss}\%} \right)$$

༣། བེ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་ཐོབ་པའི་ལོང་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་ཚའི་ཐོག་མཚོན་གྱི་ཡིད།

༤། བེ་ཚོགས་ཀྱི་ཚད་ = $M.P. - S.P.$

༥། བེ་ཚོགས་ཀྱི་ཚད་ = བེ་ཚོགས་ཀྱི་ཚད་% = $\frac{\text{བེ་ཚོགས་ཀྱི་ཚད་}{M.P.} \times 100$

༦། $S.P. = M.P. \times \left(\frac{100 - \text{Discount}\%}{100} \right)$

༧། $M.P. = \frac{100 \times S.P.}{100 - \text{Discount}\%}$

